

การมีส่วนร่วมและความต้องการของประชาชนต่อการจัดการสาธารณภัย
กรณีศึกษา : องค์การบริหารส่วนตำบลจะโหลง อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

Public Participation and Needs for Disaster Management Services:
A Case Study of Chanong Subdistrict Administrative Organization,
Chana District, Songkhla Province

ถาวร ทองประทีป Thavorn Thongprateep¹

สมพร คุณวิชิต Somporn Khunwishit²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความสนใจของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสาธารณภัย 2) ศึกษาความต้องการของประชาชนในการรับบริการสาธารณะด้านสาธารณภัย และ 3) เปรียบเทียบระดับความสนใจในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสาธารณภัยและระดับความต้องการของประชาชนในการรับบริการสาธารณะด้านสาธารณภัยจากองค์การบริหารส่วนตำบลจะโหลง กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะโหลง อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา จำนวน 380 คน สถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยโดยใช้ค่าที (t-Test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) (F-Test)

ผลการวิจัย พบว่า ระดับความสนใจต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสาธารณภัยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้านทั้งด้านระยะหลังเกิดภัย (การฟื้นฟู) ด้านระยะระหว่างเกิดภัย และด้านระยะก่อนเกิดภัย ตามลำดับ สำหรับความต้องการในการรับบริการสาธารณะด้านสาธารณภัย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ ด้านการฟื้นฟูกับด้านการเผชิญเหตุการณ์ฉุกเฉิน ส่วนด้านเตรียมพร้อมกับการลดผลกระทบนั้นอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังพบว่า ประชาชนที่มี เพศ อายุ อาชีพ และศาสนาต่างกัน มีระดับความสนใจต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสาธารณภัยในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และประชาชนที่มีเพศ อายุ ศาสนา และตำแหน่งทางสังคมต่างกัน มีระดับความต้องการในการรับบริการสาธารณะด้านสาธารณภัยในภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ : การจัดการสาธารณภัย, การมีส่วนร่วม

Abstract

This research is aimed at (1) exploring the interest of people in getting involved in the disaster management; (2) examining the needs of the people in receiving disaster-management services; and 3) comparing the level of people's interest in getting involved in

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
E-mail : thongprateep.t@gmail.com

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ที่ปรึกษา ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

the disaster management and the level of needs of the people in receiving public services disaster from Chanong Subdistrict Administrative Organization. Data were collected from 380 people in Chanong Subdistrict Administrative Organization, Chana District, Songkhla Province and, then, analyzed using frequency, percentage, average, standard deviation, t-Test and One-Way ANOVA (F-Test).

Results of this research showed that the overall level of interest of people in getting involved in the disaster management is at a high level and all three phases of emergency management services (before, during, and after) are also at a high level. In terms of needs for disaster management services, the needs for receiving response and recovery services are at the highest level, whereas the needs for mitigation and preparedness services are at a high level. Besides, results also revealed that people with different gender, age, occupation, and religion are different in terms of their interest in getting involved in the disaster management. Likewise, people with different gender, age, occupation, and social status are different in terms of their needs for receiving disaster management services from Chanong Subdistrict Administrative Organization.

Keywords : Disaster Management, Participation

บทนำ

ปัจจุบันสถานการณ์สาธารณภัยของประเทศไทย ทั้งที่เกิดจากเกิดธรรมชาติและการกระทำของมนุษย์ เป็นเหตุทำให้สภาพภูมิอากาศของโลกเกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพอากาศแปรปรวน อากาศร้อนจัดและหนาวจัด มีฝนตกปริมาณมากซึ่งส่งผลให้เกิดน้ำท่วมหนักและแผ่นดินถล่ม สาธารณภัยดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน ตลอดทั้งสร้างความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน ชุมชน และของรัฐ

องค์การบริหารส่วนตำบลจะโหนดในฐานะหน่วยงานของรัฐ มีหน้าที่ในการบริหารจัดการสาธารณภัย ตามพระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550 ได้มีการรวบรวมสถิติการเกิดภัยพิบัติในพื้นที่ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ถึงสาเหตุและหาแนวทางในการบริหารจัดการสาธารณภัย พบว่าสาเหตุที่สำคัญคือประชาชนไม่ให้ความร่วมมือและไม่ให้ความสำคัญในการจัดการสาธารณภัย ดังนั้นเพื่อให้การบริหารจัดการด้านสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลจะโหนดมีประสิทธิภาพ จึงมีความจำเป็นต้องศึกษาเพื่อหาวิธีการและแนวทางในการจะส่งเสริมให้ประชาชน เข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมต่อการจัดการสาธารณภัย ร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลจะโหนด เพื่อลดการสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินจากเหตุสาธารณภัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสนใจของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลจะโหนด (ระยะก่อนเกิดภัย ระยะระหว่างเกิดภัย ระยะหลังเกิดภัย (การฟื้นฟู)
2. เพื่อศึกษาความต้องการของประชาชนต่อการให้บริการสาธารณะด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลจะโหนด ว่าต้องการให้ดำเนินการจัดการสาธารณภัยในขั้นตอนใด

(ด้านการป้องกันและลดผลกระทบ ด้านการเตรียมพร้อมก่อนเกิดสาธารณภัย ด้านการเผชิญเหตุการณ์ฉุกเฉิน ด้านฟื้นฟู)

3. เพื่อส่งเสริมและกำหนดแนวทางในการสร้างความร่วมมือของประชาชนต่องานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลจะโหลง

ทบทวนวรรณกรรม

1. การจัดการภัยพิบัติ/สาธารณภัย (Disaster Management)

เนื่องภัยพิบัตินำมาซึ่งผลกระทบที่บ่อนทำลายวิถีชีวิต การกินที่อยู่ดีของประชากร สภาพเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนขีดความสามารถของชุมชน เมือง ประเทศต่าง ๆ และการพัฒนาของโลกในภาพรวม ทำให้แนวคิดการจัดการภัยพิบัติจึงเกิดขึ้น ประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นหนึ่งในประเทศแรก ๆ ที่พัฒนาศาสตร์ด้านนี้ขึ้นมา ดังจะเห็นได้จากการตั้งชื่อหน่วยที่มีหน้าที่ดูแลบริหารจัดการภัยพิบัติหรือสาธารณภัยในปี ค.ศ. 1979 คือ Federal Emergency Management Agency ซึ่งเป็นที่รู้จักกันอย่างแพร่หลายทั่วโลก ในชื่อย่อ คือ FEMA ซึ่งประเทศไทยนำมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารจัดการสาธารณภัยด้วยเช่นกัน โดยสำนักงาน FEMA ใช้คำว่า Emergency Management และให้ความหมายว่าเป็นหน้าที่การจัดการแบบหนึ่ง ซึ่งเกี่ยวข้องกับการสร้างกรอบแนวทางในการลดความเปราะบาง (Vulnerability) ต่อภัย (Hazards) และพัฒนาความสามารถในการรับมือกับภัยพิบัติ (Disasters) สำหรับชุมชน (FEMA, n.d.) มีภารกิจสำคัญในการปกป้องดูแลชุมชนด้วยการประสานและบูรณาการกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งหมดในการสร้างบำรุงรักษา และพัฒนาศักยภาพประชาชนให้สามารถลดผลกระทบของภัย (Hazard Mitigation) เตรียมความพร้อมเพื่อรับมือ (Preparedness) ตอบสนองหรือรับมือกับเหตุการณ์ฉุกเฉิน (Response) และฟื้นฟู (Recovery) จากภัยพิบัติทั้งที่เป็นภัยพิบัติทางธรรมชาติ เหตุวินาศกรรม ก่อการร้าย หรือภัยพิบัติที่เกิดจากการกระทำของมนุษย์รูปแบบอื่น ๆ (สมพร คุณวิชิต,2561)

2. การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation)

การมีส่วนร่วมของประชาชน (Public Participation) การกระจายโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง และการบริหารเกี่ยวกับการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งการจัดสรรทรัพยากรของชุมชนและของชาติ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ของประชาชน โดยการให้ข้อมูล แสดงความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษา ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ รวมตลอดจนการควบคุมโดยตรงจากประชาชน (คณินิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ,2555) และยังหมายความหมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิในกระบวนการนโยบายสาธารณะ ทั้งในด้านการให้และรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การให้ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะ การร่วมตัดสินใจ ทั้งในขั้นตอนการริเริ่มนโยบายการจัดทำแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมที่อาจมีผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม การวางแผน พัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การจัดการสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งการปฏิบัติ การติดตาม และประเมินผลตามนโยบายแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมนั้น (ปัทมา สุภก่าป้ง,2555)

3. การให้บริการสาธารณะ (Public Service)

การบริการสาธารณะ หมายถึง กิจการอันจำเป็นและเป็นประโยชน์ต่อประชาชนเป็นส่วนรวม ที่รัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำขึ้นเพื่อบริการแก่ประชาชน เช่น กิจการสาธารณูปโภค กิจการขนส่งคนโดยสาร เป็นต้น (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน,2554)

4. การจัดการภัยพิบัติโดยอาศัยชุมชนเป็นฐาน

การจัดการภัยพิบัติธรรมชาติโดยชุมชนเป็นฐาน เป็นสิ่งสำคัญในการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารด้านภัยพิบัติโดยชุมชนเอง ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงและ นำไปสู่การสร้างความปลอดภัยให้แก่ชุมชน เหตุที่ชุมชนต้องเป็นฐานสำคัญในการจัดการภัยพิบัติธรรมชาติเพราะชุมชน คือ ผู้ที่จะเข้าใจสถานการณ์และข้อจำกัดได้ดีที่สุด (นุศจี ทวีวงศ์, 2554)

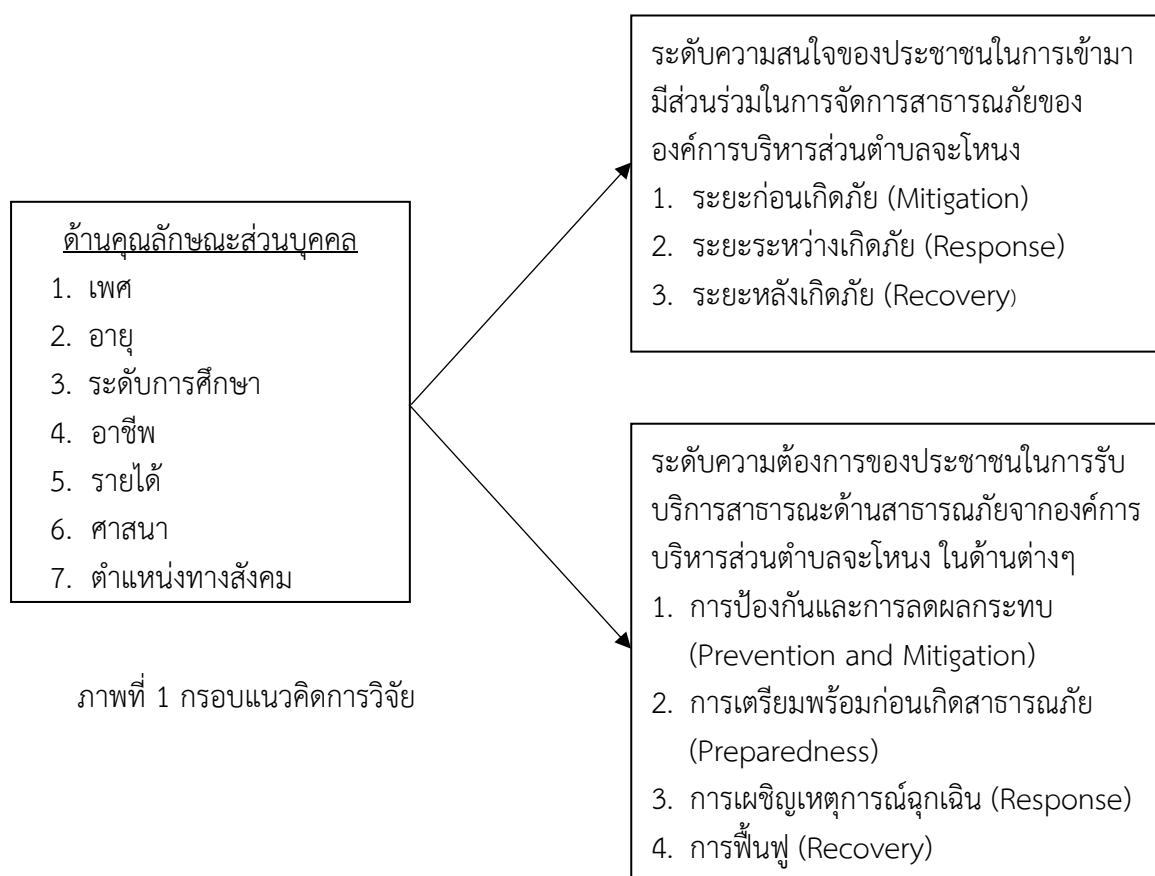
5. การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย

การบริหารจัดการสาธารณภัยของประเทศไทย มุ่งเน้นให้ความสำคัญมากขึ้นกับการดำเนินการอย่างยั่งยืน โดยให้ความสำคัญกับ “การจัดการความเสี่ยงจากสาธารณภัย” (Disaster Risk Management: DRM) ซึ่งประกอบด้วย การลดความเสี่ยงจากสาธารณภัย (Disaster Risk Reduction: DRR) ควบคู่กับการจัดการในภาวะฉุกเฉิน (Emergency Management) รวมถึงการฟื้นฟู (Recovery) (องค์การบริหารส่วนตำบลจะโหลง, 2562)

6. หน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550 เป็นกฎหมายสำคัญที่กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ในการจัดการด้านสาธารณภัยเพื่อตอบสนองการบริการด้านการช่วยเหลือประชาชนได้อย่างรวดเร็วเมื่อเกิดภัย ซึ่งปัจจัยที่นำมาซึ่งความสำเร็จในการจัดการรับมือภัยพิบัติของรัฐบาลท้องถิ่นหรือหน่วยงานด้านการปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบไปด้วยปัจจัยต่างๆ เช่น ด้านโครงสร้าง ด้านทรัพยากร ด้านนโยบาย ด้านการเงิน ด้านเทคนิค และความเป็นผู้นำ (วารสารนานาชาติ การป้องกันและจัดการภัยพิบัติ ความสามารถด้านทรัพยากรของรัฐบาลท้องถิ่นในการจัดการภัยพิบัติ, Bevaola, Quamrul & Kamal, 2010)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร กลุ่มตัวอย่าง วิธีสุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลจะโหลง อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 7,812 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้จากการคำนวณหาขนาดตัวอย่าง โดยใช้สูตร Yamane ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อน ± 5 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 380 ตัวอย่าง โดยขั้นตอนการได้ตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยทำการแจกแบบสอบถามให้ประชาชนในสถานที่ราชการต่าง ๆ ตลาดสด ร้านสภากาแฟ หรือร้านค้าในหมู่บ้านในพื้นที่ตำบลจะโหลง อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

2. เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามสร้างขึ้นเพื่อให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยโดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ศาสนา และตำแหน่งทางสังคม ซึ่งเป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ (Check List) จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความสนใจของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลจะโหลง อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา ประกอบด้วย ระยะเวลาก่อนเกิดภัย ระยะเวลาหลังเกิดภัย (การฟื้นฟู) ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณ ค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 16 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับความต้องการของประชาชนในการรับบริการสาธารณสุขด้านสาธารณสุขจากองค์การบริหารส่วนตำบลจะโหลง อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา ประกอบด้วย ด้านการป้องกันและการลดผลกระทบ ด้านการเตรียมพร้อมก่อนเกิดสาธารณสุขภัย ด้านการเผชิญเหตุการณ้ฉุกเฉิน ด้านการฟื้นฟู ซึ่งเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) จำนวน 21 ข้อ

ส่วนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางในการสร้างความร่วมมือของประชาชนต่องานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลจะโหลง อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา ซึ่งมีลักษณะคำถามเป็นแบบปลายเปิด จำนวน 1 ข้อ

3. การวิเคราะห์ข้อมูลและวิธีการทางสถิติต่าง ๆ ที่ใช้

1. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ซึ่งใช้การวิเคราะห์ตามแบบสอบถามดังนี้

1.1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

1.2 ระดับความสนใจของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลจะโหลง อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา และระดับความต้องการของประชาชนในการรับบริการสาธารณสุขด้านสาธารณสุขจากองค์การบริหารส่วนตำบลจะโหลง อำเภोजะนะ จังหวัด สงขลา วิเคราะห์โดยคำนวณค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.3 ข้อเสนอแนะ วิเคราะห์โดยใช้การอ่านพิจารณาข้อเสนอแนะ พร้อมทั้งจับกลุ่มของข้อมูลเข้าด้วยกันเพื่อแสดงค่าความถี่

2. วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) เพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามในสมมติฐานต่าง ๆ โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ 95% ค่า p-value ที่ .05 ข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์มีดังนี้

2.1 ทดสอบความแตกต่างของค่าที (t-Test) และทดสอบค่าเอฟ (F-Test) ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (One-Way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบระดับความสนใจของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสาธารณสุข และระดับความต้องการของประชาชนในการรับบริการสาธารณสุขด้านสาธารณสุขจากองค์การบริหารส่วนตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา กับข้อมูลส่วนบุคคลของประชาชน และหากมีความแตกต่างให้ใช้การเปรียบเทียบรายคู่ต่อด้วยวิธีการแบบ LSD

สรุปผลการวิจัย

ตารางที่ 1

ระดับความสนใจของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

ความสนใจของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสาธารณสุข	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสนใจ	ลำดับที่
1. ด้านระยะก่อนเกิดภัย	3.85	0.89	มาก	3
2. ด้านระยะระหว่างเกิดภัย	3.86	0.85	มาก	2
3. ด้านระยะหลังเกิดภัย (การฟื้นฟู)	3.91	0.88	มาก	1
โดยรวม	3.87	0.87	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชน มีระดับความสนใจต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$, S.D.= 0.87) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชน มีระดับความสนใจต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ 1) ด้านระยะหลังเกิดภัย (การฟื้นฟู) ($\bar{X} = 3.91$, S.D.= 0.88) 2) ด้านระยะระหว่างเกิดภัย ($\bar{X} = 3.86$, S.D.= 0.85) 3) ด้านระยะก่อนเกิดภัย ($\bar{X} = 3.85$, S.D.= 0.89) ตามลำดับ

ตารางที่ 2

ระดับความต้องการของประชาชนในการรับบริการสาธารณสุขด้านสาธารณสุขจากองค์การบริหารส่วนตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

ความต้องการของประชาชนในการรับบริการสาธารณสุขด้านสาธารณสุข จาก อบต.จะโหนด	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความสนใจ	ลำดับที่
1. ด้านการป้องกันและการลดผลกระทบ	4.18	0.80	มาก	4
2. ด้านการเตรียมพร้อมก่อนเกิดสาธารณสุข	4.19	0.77	มาก	3
3. ด้านการเผชิญเหตุการณ์ฉุกเฉิน	4.27	0.77	มากที่สุด	2
4. ด้านการฟื้นฟู	4.29	0.78	มากที่สุด	1
โดยรวม	4.23	0.78	มากที่สุด	

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชน มีระดับความต้องการในการรับบริการสาธารณสุขด้านสาธารณสุขจากองค์การบริหารส่วนตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.23$, S.D. = 0.78) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชน มีระดับความต้องการในการรับบริการสาธารณสุขด้านสาธารณสุขจากองค์การบริหารส่วนตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ 1) ด้านการฟื้นฟู ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.78) 2) ด้านการเผชิญเหตุการณ์ฉุกเฉิน ($\bar{X} = 4.27$, S.D. = 0.77) และอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ 1) ด้านการเตรียมพร้อมก่อนเกิดสาธารณสุข ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.77) 2) ด้านการป้องกันและการลดผลกระทบ ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.80) ตามลำดับ

อภิปรายผล

1. ระดับความสนใจของประชาชนในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

ประชาชน มีระดับความสนใจต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับการศึกษาของจักรี สุตสี (2559) ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลแสวงหา อำเภอสว่างหา จังหวัดอ่างทอง ผลการศึกษาพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณสุขในเขต พื้นที่เทศบาลตำบลแสวงหา อำเภอสว่างหา จังหวัดอ่างทอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชน มีระดับความสนใจต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสาธารณสุขขององค์การบริหารส่วนตำบลจะโหนด อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมากทุกด้าน ได้แก่ 1) ด้านระยะหลังเกิดภัย (การฟื้นฟู) สอดคล้องกับการศึกษาของพิมพ์นิภา กั้นทะธง (2556) ศึกษาการรับรู้และการตอบสนองของประชาชนต่อภัยพิบัติน้ำท่วม: กรณีศึกษาตำบลนาพูน อำเภอวังชัน จังหวัดแพร่ ผลการศึกษา พบว่า การตอบสนองหลังการเกิดภัยพิบัติน้ำท่วม พบว่า ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างประชาชนมีการตอบสนองหลังเกิดภัยพิบัติน้ำท่วม อยู่ในระดับมาก (ลำดับที่ 1) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าภายหลังการเกิดภัยพิบัติประชาชนในชุมชนจำเป็น ต้องมีการฟื้นฟูสภาพจิตใจ และเสริมสร้างศักยภาพความเข้มแข็งของชุมชน ในการฟื้นคืนสภาพของบุคคล ครอบครัว และชุมชน ให้กลับคืนสู่สภาพเดิมให้เร็วที่สุด ประชาชนจึงให้ความสนใจเป็นอย่างมากที่จะเข้าร่วมฟื้นฟูสภาพของชุมชนให้กลับคืนสู่สภาพเดิมอย่างรวดเร็วที่สุด 2) ด้านระยะระหว่างเกิดภัย

สอดคล้องกับการศึกษาของพิมพ์นิภา กันทะธง (2556) ศึกษาการรับรู้และการตอบสนองของประชาชนต่อภัยพิบัติน้ำท่วม: กรณีศึกษาตำบลนาพูน อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่ ผลการศึกษา พบว่า การตอบสนองหลังการเกิดภัยพิบัติน้ำท่วม พบว่า ภาพรวมกลุ่มตัวอย่างประชาชนมีการตอบสนองระหว่างเกิดภัยเกิดภัยพิบัติน้ำท่วมอยู่ในระดับมาก (ลำดับที่ 2) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะช่วงเวลาเกิดภัยที่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สิน ประชาชนมีความสนใจที่จะให้หน่วยงานต่างๆ ให้การช่วยเหลือ หาแนวทางการจัดการภัยพิบัติ ในระหว่างที่เกิดพิบัติ เช่น การรับมือ และการตอบสนองต่อภัยพิบัติในทันที และ 3) ด้านระยะก่อนเกิดภัย สอดคล้องกับการศึกษาของจิตรพิสุทธิ์ ไพจิตรกฤษ (2557) ศึกษาการรับรู้และการเตรียมความพร้อมในการรับมืออุทกภัย ของประชาชนในตำบลป่าซาง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ผลการศึกษา พบว่าประชาชนในตำบลป่าซาง มีการเตรียมความพร้อม ในการรับมืออุทกภัย ด้านชีวิตและร่างกาย ด้านทรัพย์สิน และด้านการป้องกันและการผลกระทบของประชาชนนั้น พบว่า มีการเตรียมพร้อมอยู่ในระดับมาก (ลำดับที่ 3) ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจุบันภัยพิบัติสามารถเกิดขึ้นได้ทุกวันทำให้ประชาชนทุกประเทศทั่วโลกต่างให้ความสนใจร่วมมือกันจัดทำแนวทางปฏิบัติเพื่อการจัดการภัยพิบัติ เพื่อเตรียมพร้อมรับมือกับภัยพิบัติที่จะเกิดขึ้นอย่างพร้อมเพรียง เพื่อลดผลกระทบและความเสียหายที่จะเกิดขึ้นให้น้อยที่สุด

2. ระดับความต้องการของประชาชนในการรับบริการสาธารณะด้านสาธารณสุขจากองค์การบริหารส่วนตำบลจะโหลง อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา

ประชาชน มีระดับความต้องการในการรับบริการสาธารณะด้านสาธารณสุขจากองค์การบริหารส่วนตำบลจะโหลง อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชน มีระดับความต้องการในการรับบริการสาธารณะด้านสาธารณสุขจากองค์การบริหารส่วนตำบลจะโหลง อำเภोजะนะ จังหวัดสงขลา อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน คือ 1) ด้านการฟื้นฟู สอดคล้องกับการศึกษาของสุรางคินี วนวงศ์ไทย (2557) ศึกษาการพัฒนาขอเขตเนื้อหาการส่งเสริมภาวะผู้นำในการจัดการสาธารณสุขของพยาบาล ผลการศึกษา พบว่า ภาวะผู้นำในการจัดการสาธารณสุขของพยาบาล ด้านความรู้ในการจัดการสาธารณสุข ระยะฟื้นฟูภายหลังเกิดสาธารณสุข อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะช่วงเวลาที่ภัยผ่านพ้นไปแล้ว หน่วยงานต่างๆ ต้องให้การช่วยเหลือผู้ประสบภัย ทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ แนวทางการจัดการภัยพิบัติในระยะนี้ ได้แก่การพักผ่อน การฟื้นฟูสภาพของบุคคลครอบครัวและชุมชน ทำให้ประชาชนมีความต้องการอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ด้านการเผชิญเหตุการณ์ฉุกเฉิน สอดคล้องกับการศึกษาของฤทธิชัย ธรรมแสง (2553) ศึกษากระบวนการจัดการปัญหาอุทกภัยของสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยจังหวัด : กรณีศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดในความรับผิดชอบของศูนย์ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ผลการศึกษา พบว่า กระบวนการจัดการปัญหาอุทกภัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้ดำเนินการในขั้นตอนขณะเกิดภัย อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนมีความต้องการให้มีการสนับสนุนทรัพยากร การสื่อสาร ให้มีการจัดระบบการสื่อสารเพื่อรับส่งข่าวสารระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในการประสานงาน เพื่อระดมทรัพยากรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ การรายงานสภาพ ลม ไฟ อากาศ ตลอด 24 ชั่วโมงภายใต้สถานการณ์ที่ไม่ปกติ และอยู่ในระดับมาก 2 ด้าน คือ 1) ด้านการเตรียมพร้อมก่อนเกิดสาธารณสุข สอดคล้องกับการศึกษาของกัมปนาท วงษ์วัฒนพงษ์ (2560) ศึกษาการจัดการภัยพิบัติโดยมีชุมชนเป็นฐาน: กรณีศึกษา อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ผลการศึกษา พบว่า 1) ชุมชนมีความพยายามในการป้องกัน/เตรียมพร้อม และความพยายามในการจัดการในภาวะฉุกเฉิน อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในสถานการณ์ภัยพิบัติผลกระทบและความสูญเสียจะ ลดลงอย่างมาก ถ้าหากเจ้าหน้าที่และประชาชนในพื้นที่เกิดภัยมีการเตรียมความพร้อมใช้ความรู้และความสามารถในการจัดการภัยพิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้ประชาชนมีความต้องการในการเตรียมความพร้อมรับสถานการณ์

การเกิดภัยพิบัติอยู่ในระดับมาก 2) ด้านการป้องกันและการลดผลกระทบ สอดคล้องกับการศึกษาของวิจิตรตา ประชาชิต (2556) ศึกษาการมีส่วนร่วมของชุมชนกับประสิทธิผลการดำเนินงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ผลการศึกษาพบว่า ประสิทธิผลการดำเนินงานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ตามความคิดเห็นของประชาชน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชน มีความต้องการให้มีการจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อพัฒนาระบบเตือนภัย และกำหนดให้เรื่องการลดความเสี่ยงจากสาธารณภัยเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรทั้งในและนอกระบบการศึกษา รวมทั้งการอบรมต่าง ๆ เพื่อเป็นการปลูกฝังความรู้และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับสาธารณภัยตั้งแต่ในระดับเด็ก เยาวชน และประชาชนทั่วไป เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย พบว่า ประชาชนมีระดับความสนใจต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการสาธารณภัย ขององค์การบริหารส่วนตำบลจะโพนง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา ในด้านระยะก่อนเกิดภัย ระยะระหว่างเกิดภัย และระยะหลังเกิดภัย (การฟื้นฟู) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าประชาชน ให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลจะโพนง ดังนั้นต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมและสามารถเข้าถึงข้อมูล ที่ถูกต้อง เพื่อแสดงให้เห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบลจะโพนง ให้ความสำคัญและมีความตั้งใจจริงที่จะดำเนินการในเรื่องสาธารณภัย ให้เกิดประสิทธิภาพตอบสนองความต้องการได้ทันทั่วถึง อีกทั้งเน้นการส่งเสริมให้ความรู้ในการป้องกันและรับมือกับสาธารณภัยมากกว่าการดำเนินการด้านการฟื้นฟู ซึ่งอาจเป็นการช่วยประหยัดงบประมาณให้กับหน่วยงาน

ส่วนกรณีของระดับความต้องการในการรับบริการสาธารณะด้านสาธารณภัย จากองค์การบริหารส่วนตำบลจะโพนง อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าประชาชน มีความต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลจะโพนง ดำเนินการในเรื่องการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย อย่างเป็นรูปธรรมและครอบคลุมในทุกด้าน ดังนั้นต้องเตรียมความพร้อมในด้านบุคลากร วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น ในด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จัดทำและพัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติทั้งก่อนเกิดภัย ขณะเกิดภัย และหลังเกิดภัย รวมทั้งการเตรียมความพร้อมในด้านการป้องกันและลดผลกระทบก่อนเกิดสาธารณภัย การเผชิญเหตุ และด้านการฟื้นฟู

และเพื่อให้การบริหารจัดการด้านสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลจะโพนง เกิดประสิทธิภาพ ควรมีการวิจัยถึงโครงสร้างของหน่วยงานและการดำเนินงานในด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ในหน่วยงานที่มีพื้นที่ติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลจะโพนง เพื่อเป็นข้อมูลในการบูรณาการร่วมกัน ระหว่างหน่วยงานในการให้บริการด้านสาธารณภัย ตลอดจนวิจัยถึงสาเหตุของปัจจัยส่วนบุคคลในด้านเพศ และการนับถือศาสนา เนื่องจากผลการวิจัยพบว่าปัจจัยดังกล่าวมีระดับความสนใจและระดับความต้องการ ในการเข้ามามีส่วนร่วมแตกต่างกัน เพื่อเป็นข้อมูลในการส่งเสริมและกำหนดแนวทางให้ความรู้ในด้านการจัดการสาธารณภัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

- คะนิงนิจ ศรีบัวเอี่ยม และคณะ. (2555). แนวทางการเสริมสร้างประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 : ปัญหา อุปสรรค และทางออก. กรุงเทพฯ:ธรรมดาเพลส.
- จักรี สุดสี. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลแสวงหา อำเภอแสวงหา จังหวัดอ่างทอง. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- จิตรพิสุทธิ ไพจิตรกฤษกร. (2557). การรับรู้และการเตรียมความพร้อมในการรับมืออุทกภัยของประชาชนในตำบลป่าซาง อำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน. การค้นคว้าแบบอิสระ วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นุศจี ทวีวงศ์. (2554). แนวคิดการจัดการภัยพิบัติธรรมชาติโดยชุมชนเป็นฐาน. กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย กระทรวงมหาดไทย. สืบค้นจาก www.ngosthailand.com/index.php?option=com.
- ปัทมา สุปก่าปัง. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณสุข : รายงานการศึกษา เรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณสุข. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า. พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ.2550
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2554). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 เฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคล เฉลิมพระชนมพรรษา 7 รอบ 5 ธันวาคม 2554. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน.
- พิมพ์นิภา กันทะธง. (2556). การรับรู้และการตอบสนองของประชาชนต่อภัยพิบัติน้ำท่วม : กรณีศึกษา ตำบลนาพูน อำเภอวังชิ้น จังหวัดแพร่. การค้นคว้าแบบอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการสาธารณสุข บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิจิตรตา ประชาชิต. (2556). การมีส่วนร่วมของชุมชนกับประสิทธิผลการดำเนินงานป้องกันและ บรรเทาสาธารณภัย ขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยยาง อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร. ปริญญารัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- สมพร คุณวิจิต. (2561). *ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการจัดการสาธารณสุขแบบเบ็ดเสร็จ*. สงขลา:พี.ซี.พรีนติ้ง.
- สุรางคินี วนวงศ์ไทย. (2557). การพัฒนาขอบเขตเนื้อหาการส่งเสริมภาวะผู้นำในการจัดการสาธารณสุขของพยาบาล. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- องค์การบริหารส่วนตำบลจะโหนด อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา. (2562). แผนปฏิบัติการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย.